

M.A Semester-2 Examination

408

Sanskrit

April-2024

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

પ્રશ્ન-1 નીચેના મંત્રોનો વિવરણાત્મક નોંધ સાથે અનુવાદ કરો. (કોઈપણ બે)

(14)

Translate the following verses with the explanatory notes. (any 2)

શૌનકો હ વૈ મહાશાલોઙ્ગિરસં વિધિવદુપસન્નઃ પપ્રચ્છ ।

1. કસ્મિન્નુ ભગવો વિજાતે સર્વમિદં વિજાતં ભવતીતિ ॥ ૧.૧.૩ ॥

યથોર્ણનાભિઃ સૂજતે ગૃહ્યતે ચ યથા પૃથિવ્યામોષધયઃ સંભવન્તિ ।

2. યથા સતઃ પુરુષાત્ કેશલોમાનિ તથાઽક્ષરાત્ સંભવતીહ વિશ્વમ્ ॥ ૧.૧.૭ ॥

એતેષુ યશ્ચરતે ભ્રાજમાનેષુ યથાકાલં ચાહુતયો હયાદદાયન્ ।

3. તં નયન્ત્યેતાઃ સૂર્યસ્ય રશ્મયો યત્ર દેવાનાં પતિરેકોઽધિવાસઃ ॥ ૧.૨.૫ ॥

સપ્ત પ્રાણાઃ પ્રભવન્તિ તસ્માત્સપ્તાર્ચિષઃ સમિધઃ સપ્ત હોમાઃ ।

4. સપ્ત ઇમે લોકા યેષુ ચરન્તિ પ્રાણા ગુહાશયા નિહિતાઃ સપ્ત સપ્ત ॥ ૨.૧.૮ ॥

પ્રશ્ન-2 નીચેના મંત્રોનો વિવરણાત્મક નોંધ સાથે અનુવાદ કરો. (કોઈપણ બે)

(14)

Translate the following verses with the explanatory notes. (any 2)

પ્રણવો ધનુઃ શરો હયાત્મા બ્રહ્મ તલ્લક્ષ્યમુચ્યતે ।

1. અપ્રમત્તેન વેદ્ધવ્યં શરવત્ તન્મયો ભવેત્ ॥ ૨.૨.૪ ॥

ન તત્ર સૂર્યો ભાતિ ન ચન્દ્રતારકં નેમા વિદ્યુતો ભાન્તિ કુતોઽયમગ્નિઃ ।

2. તમેવ ભાન્તમનુભાતિ સર્વં તસ્ય ભાસા સર્વમિદં વિભાતિ ॥ ૨.૨.૧૦ ॥

દ્વા સુપર્ણા સયુજા સખાયા સમાનં વૃક્ષં પરિષ્વજાતે ।

3. તયોરન્યઃ પિપ્પલં સ્વાદ્વત્યનશનન્નન્યો અભિચાકશીતિ ॥ ૩.૧.૧ ॥

નાયમાત્મા પ્રવચનેન લભ્યો ન મેધયા ન બહુના શ્રુતેન ।

4. યમેવૈષ વૃણુતે તેન લભ્યસ્તસ્યૈષ આત્મા વિવૃણુતે તનૂં સ્વામ્ ॥ ૩.૨.૩ ॥

પ્રશ્ન-3 'મુંડકોપનિષદ્' ગ્રંથનો પરિચય આપી તેના વર્ણ્ય વિષય ચર્ચો.

(14)

Introduce the book 'Mundkupanishad' and discuss its Depicted subjects.

અથવા/or

'મુંડકોપનિષદ્' અનુસાર જીવ તથા બ્રહ્મની વિભાવના સમજાવો.

Explain the concept of Jiva and Brahman according to 'Mundkupanishad'.

પ્રશ્ન - 4 નીચેનામાંથી ગમે તે બે ટૂંક નોંધ લખો.

(14)

(B) Write any two short notes from the following.

1. 'મુન્ડકોપનિષદ્' - શીર્ષક
2. પરા-અપરા વિદ્યા
3. 'મુન્ડકોપનિષદીય સૃષ્ટિવિદ્યા
4. 'દ્વા સુપર્ણા' - રૂપક

પ્રશ્ન - 5 નીચેના પ્રશ્નોના એક કે બે વાક્યમાં જવાબ આપો (કોઈ પણ 7).

(14)

Answer the following questions in one or two sentences (any 7).

1. 'ઉપનિષદ્' શબ્દનો શબ્દશઃ અર્થ શું થાય?
What is the literal meaning of the word 'Upanishad'?
2. 'મુંડકોપનિષદ્' કયા વેદ સાથે સંબંધિત છે?
Mundkopanishad is related to which Veda?
3. ઋષિ અંગીરાને મહાશાલ શૌનક શું પ્રશ્ન પૂછે છે?
4. What question does Mahashal Shaunak ask Rishi Angira?
5. 'મુંડકોપનિષદ્' અનુસાર અગ્નિની કેટલી જિહ્વા છે?
According to 'Mundkopanishad' how many tongues of fire are there?
6. સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિ અને લય સમજાવવા કોનું ઉદાહરણ અપાયું છે?
Whom example is given to explain the creation and destruction of Shrishti?
7. આત્મા શેના વડે પ્રાપ્ત થતો નથી?
By what Atma cannot be achieved?
8. યજ્ઞરૂપી નૌકાઓ કેવી છે?
9. How are the Yajnarupa boats?
10. 'શિરોવ્રત' એટલે શું?
What is 'Shirovrata'?
